

# VISIECENTRUM

**Centra voor Visieontwikkeling en Besluitvorming.  
Experimentele omgeving voor bestuurlijke vernieuwing**

## **Inleiding**

De afgelopen decennia lezen we om de vier jaar in de kranten over lage opkomsten bij verkiezingen, en wat de politiek hieraan kan doen. Vervolgens zijn we vier jaar verder en lezen we dezelfde discussies in de kranten. Sommige politici zien referenda en het districtenstelsel als oplossing om de politiek bij de burger te brengen. Anderen willen het puur vertegenwoordigende stelsel behouden.

In de 20<sup>e</sup> eeuw hebben wij geleerd om visieontwikkeling en ons beslissingsrecht uit handen te geven en voelen ons hier steeds minder wel bij. Dit blijkt uit onderzoeken en het functioneren van het huidig politieke bestel en de maatschappij. Uit onderzoek van enquêtebureaus blijkt ook dat het vertrouwen van mensen in de politiek heel laag is. Ook het vertrouwen van de politici in de mensen is laag aangezien het veel moeite kost referenda en burgerinitiatieven in te voeren. We zouden niet in staat zijn ingewikkelde besluiten te nemen. Volgens ons is dit wel mogelijk. Maar hier is een nieuw initiatief voor nodig die ruimte schept voor het laten ontstaan van nieuwe inzichten en projecten. Dit heeft ons op het idee gebracht om visiecentra op te zetten waar vrije ideeënvorming en besluitvorming kan plaatsvinden.

Innerlijke betrokkenheid van mensen, mee mogen beslissen over allerlei maatschappelijke vraagstukken en invloed op de vormgeving van je straat en wijk draagt bij aan de oplossing van sociaal-maatschappelijke problemen en vernieuwt tegelijkertijd de democratie. Hoe bereiken we dit? Door de maatschappelijke ontwikkeling van de komende jaren door een gedeelde **visie** te laten dragen.

Politici willen mensen laten reageren op wat zij besluiten, het getuigt van volwassenheid in de 21<sup>e</sup> eeuw als mensen zelf kunnen nadenken en met elkaar kunnen uitwisselen, over persoonlijke en maatschappelijke vraagstukken. Mensen komen dan vanuit zichzelf tot nieuwe ideeën, die de oplossingen voor deze vraagstukken in zich dragen. Je kunt namelijk niet van mensen verwachten dat ze verantwoordelijkheid nemen of zich betrokken voelen als de mensen die besluiten over de mensen heen nemen, hen niet betrekken in de mening- en besluitvorming. Als je met mensen geen spelregels of voorwaarden vooraf bespreekt kunnen mensen ook geen eigen verantwoordelijkheid dragen. Als mensen zich buiten gesloten en niet gerespecteerd voelen gaan ze zich afwijkend gedragen en zich afsluiten of verzetten.

Als de mensen werkelijk gehoord worden en zelf deze oplossingen in de praktijk kunnen brengen, raken mensen van binnenuit weer gemotiveerd om deel te nemen aan het vormgeven en verzorgen van de samenleving en willen ze er ook de verantwoordelijkheid voor dragen. Hiermee wordt de scheiding tussen burgers en politiek en individu en maatschappij kleiner. Hiervoor is het nodig om als mensen met elkaar visie te ontwikkelen. Mensen dienen de ruimte te krijgen om in vrijheid en met elkaar tot originele ideeën te komen en afspraken te maken over hoe men dingen met elkaar wil regelen.

Visieontwikkeling voorziet wel in deze wezenlijke behoefte. Dan en niet eerder zijn mensen in staat zichzelf te zijn en vanuit eigen identiteit en uniciteit te functioneren, verantwoordelijkheid te dragen en respect voor andere mensen te hebben.

Het is in het belang van iedereen dat hier tijd en ruimte voor komt en dat we hierin op de juiste wijze investeren. Het is een mooi begin om de samenleving in balans te brengen. Dit begint met het in balans zijn van ieder mens met zichzelf. Vanuit respect voor jezelf en respect van anderen voor jou kun je jezelf gemakkelijker verbinden en samenwerken met anderen.

Als alleen politieke partijen de taak hebben om mensen te betrekken bij het ontwikkelen van standpunten en maken van keuzes, is het de vraag of dit niet vooral gebeurt vanuit electoraal gewin. Het is uiteindelijk gebaseerd op het verkrijgen van macht. Het versterkt de polarisatie en niet de eenheid en (innerlijke) veiligheid.

Als mensen vanuit zichzelf visie ontwikkelen en zelf zorgen voor verspreiding hiervan worden ze meer dan een stemkastje. Visiecentra willen hiervoor de mogelijkheden gaan bieden.

Directe Democratie en peilingen werken beter als ze zijn ingebed in een sociale infrastructuur van mensen die van binnenuit zijn betrokken, en dus onderdeel zijn van visieontwikkeling en besluitvormingsprocessen.

De visiecentra die in ieder dorp of stad kunnen ontstaan, willen deze ruimte gaan creëren en de nieuwe inzichten omzetten in nieuwe projecten en diensten, werkgelegenheid en leefbare wijken. De visiecentra willen iedereen de mogelijkheid geven om mee te doen. De mensen van dit initiatief willen dat iedereen gehoord wordt! We moeten echter niet wachten totdat anderen het doen, maar zelf het initiatief nemen. Dit raden we iedereen aan.

## **Wat verstaan we onder een visiecentrum?**

Visionaire mensen zijn altijd belangrijk geweest in onze geschiedenis. Ze hebben onze samenleving mede vormgegeven. Het interessante is dat ieder mens in principe een visionair is. Iedereen zou weer de tijd en ruimte kunnen nemen en dienen te krijgen om weer meer aandacht te besteden aan de ontwikkeling van de eigen visie. Wie ben ik werkelijk en wat wil ik werkelijk met mezelf. Hoe wil ik vanuit deze inzichten dat mijn straat, wijk, stad, land zou functioneren. Zijn er mensen die mij hierin willen begeleiden of die met mij willen samenwerken?

De vraag is alleen, waarom laten we de oplossingen nog steeds door een klein deel van de mensen ( in het land, stad, dorp, wijk, straat, je werk) bedenken en kunnen we daar niet allemaal bij helpen. Waarom kan de politiek en kunnen de ambtenaren bijvoorbeeld stedelijke problemen steeds minder goed oplossen. Kunnen de mensen die er wonen hier niet bij helpen of nog fijner, ideeën bedenken en ze uitvoeren? Hoe komt het dat er zo weinig tijd wordt gestoken in processen om met elkaar om de tafel te gaan zitten en met elkaar een wezenlijke visie te ontwikkelen?

Dit zou een visie kunnen zijn over hoe we met elkaar willen wonen en leven? Dit zou een visie kunnen zijn op welke wijze we de wijk opnieuw willen inrichten of hoe we met bepaalde problemen kunnen omgaan, zoals overlast en conflicten tussen mensen. Dit zou een visie kunnen zijn over wat we wel willen, dan weten we tenminste ook wat we niet willen. We leren elkaar beter kennen en kunnen afspraken met elkaar maken, juist omdat we elkaar beter kennen.

De visiecentra zullen open staan voor iedereen. Hier wordt echter geen politiek bedreven. Het visiecentrum staat ten dienste van mensen in de regio om als persoon en groepen personen visie te ontwikkelen en alleen en/of met elkaar daaruit voortvloeiende projecten te ondernemen. Visiecentra verschillen van politieke partijen. Wij staan daar los van. De politiek en de media versterken vaak de polarisatie en dualiteit en de vaak ondoorzichtige compromissen die hier uit voortkomen. Er ontstaan zo geen effectieve oplossingen. Visiecentra willen mensen de mogelijkheid geven om hun meningen en standpunten te verdiepen door aan iedereen visieontwikkeling aan te bieden zodat mensen zich op een andere en eigen gekozen manier met elkaar verbonden kunnen voelen, zonder dat hun eigen individualiteit en unieke zijn ondergesneeuwd raakt.

Visiecentra willen mogelijkheden bieden aan mensen om hun visie duidelijk te krijgen maar deze ook te verbinden met visies van andere mensen, zonder elkaar een bepaalde visie op te dringen. Dan gaat het niet om consensus te bereiken of compromissen te sluiten, maar om inzicht te krijgen in hoe mensen elkaar aanvullen. Zo kunnen de visiecentra laten zien dat er een andere basis mogelijk is om de samenleving met elkaar te organiseren en vorm te geven.

## **Soorten van visieontwikkeling die in een visiecentrum kunnen plaatsvinden;**

- ❖ Het ontwikkelen van visie op jezelf. Wie ben ik, wat wil ik hoe kan ik mijn ideeën realiseren, zijn er andere mensen met dezelfde soort ideeën, heb ik ander werk nodig, kan ik zelf (met anderen) het voorbeeld zijn en nieuw werk creëren?
- ❖ Visie op je eigen functioneren of op je problemen en lichamelijke of psychische klachten. Waarom ben ik ziek, waarom voel ik me stressig of depressief, hoe kan ik dit overwinnen en weer beter worden.
- ❖ Wijkvisies kunnen ontwikkeld worden om te onderzoeken hoe men met elkaar wil samenleven, er kunnen conflicten besproken worden, er kunnen herstructureringsplannen bedacht worden om de wijk te verbeteren. Dit kan door de woningbouwcoöperaties en de Gemeente worden geïnitieerd, maar het is geweldig als burgers hier ook zelf mee kunnen komen en dan serieus worden genomen. Wijkvisies door de burgers bedacht versterkt hun identiteit ten opzichte van woningbouwcoöperaties, gemeenten en provincies.
- ❖ Het is belangrijk om met elkaar visie te vormen over onderwerpen die in een landelijk (correctief) referendum aan ons worden voorgelegd. Aan debatten op de televisie hebben we weinig, aangezien we dan nog steeds niet betrokken zijn en het voor ons wordt voorgekauwd wat we moeten denken. In de visiecentra kunnen mensen vrij met elkaar van gedachten wisselen zonder dat een van de partijen de discussie hoeft te winnen.
- ❖ Ook lokale referenda en burgerinitiatieven kunnen zo besproken worden.
- ❖ Alle mensen kunnen hier aan visieontwikkeling doen om eigen ideeën zelf of met elkaar uit te werken en ze eventueel ook voor te leggen aan andere

burgers (burgerinitiatieven). Het gaat erom dat ideeën vrijelijk kunnen ontstaan en hun weg kunnen vinden naar het publieke debat.

- ❖ Er zijn natuurlijk nog allerlei andere mogelijkheden.

## **Soorten van besluitvormingsprocessen die in een visiecentrum kunnen plaatsvinden;**

Beslissingen worden veelal voorgekookt voordat ze aan de burger worden voorgelegd. Inspraakavonden zijn hier geen oplossingen voor. Er ontbreken een aantal schakels.

### **Mogelijke nieuwe besluitvormingsprocedure voor burgers:**

Vanuit visieontwikkeling komt er een nieuw beeld, standpunt, project (burgerinitiatief) naar voren.

Hierover dient besloten te worden. Hoe zou dit kunnen worden georganiseerd?

- ❖ Er komt een bijeenkomst om de voorwaarden te bespreken
- ❖ Er komen een reeks bijeenkomsten om visie te ontwikkelen over de achtergronden en de verschillende invalshoeken en inzichten van de betrokken mensen.
- ❖ Mensen kunnen via de aanwezige faciliteiten informatie verzamelen, gesprekken met elkaar hebben en deskundigen raadplegen.
- ❖ Inspraakavond om de visie van bestuurders en betrokkenen die wellicht beïnvloed worden door de besluiten te horen
- ❖ Besluitvormingsbijeenkomst over de inhoud en de (gezamenlijke) uitvoering van het besluit.

### **Mogelijke nieuwe procedure voor Politici, ambtenaren, woningbouwcorporaties, politie en andere uitvoerende en belangen organisaties.**

Men heeft een bepaald standpunt en willen hierover een besluit van de betrokken burgers. Hoe zou dit kunnen worden georganiseerd?

- ❖ Men vraagt aan het Visiecentrum om een informatieavond te organiseren.
- ❖ Men legt aan de burgers uit waarover ze een besluit willen, wat hun visie is, wat de voorwaarden zijn, waar het toe leidt,
- ❖ In samenspraak wordt er een proces ontworpen en een tijdschema afgesproken.
- ❖ Burgers verzamelen informatie en ontwikkelen hun visie.
- ❖ Het visiecentrum organiseert een inspraakavond waar burgers de politici of belangengroepen of andere betrokken organisaties mogen horen.
- ❖ Burgers nemen een besluit.
- ❖ Visiecentra hebben als taak de visies met elkaar te verbinden, zodat ze elkaar gaan aanvullen. Dus geen compromissen.

Als mensen niet kunnen komen of deelnemen kunnen ze meedoen en meestemmen via internet. Hiervoor wordt nieuwe software ontwikkeld.

Zo kunnen referenda, burgerinitiatieven, herstructureringsplannen van wijken, nieuwe wetten worden voorbereid. Referenda vinden dus aan het einde plaats van zo'n soort proces om de besluiten te formaliseren.

Burgerinitiatieven kunnen projecten zijn die uit de visieontwikkeling voortkomen en kunnen gerealiseerd gaan worden. Hier kunnen ook referenda over gehouden worden.

Voordelen:

- ❖ De buurten en wijken worden leefbaarder omdat men elkaar beter kent en men projecten heeft ontwikkeld en budget om de plannen te realiseren.
- ❖ De vertaalslag van de uitspraken van de kiezers en het beleid van het kabinet of gemeente of lokale organisatie wordt gemakkelijker, aangezien er meer inzicht ontstaat in de visie en ethiek van de burgers.
- ❖ Eigen machtsvorming van partijen vertroebelt de objectiviteit en het algemeen belang. Visiecentra maken de visie en besluitvormingsprocessen transparanter en vernieuwen het vertrouwen tussen burgers onderling en tussen burgers en politici en ambtenaren en welke organisatie dan ook.

### **Wat voor andere activiteiten kunnen de Visiecentra ondernemen om Burgers te begeleiden?**

- Burgers ruimte geven om hun visie en inspiratie te uiten en te ontwikkelen en deze om te zetten in projecten, activiteiten en materie die zowel henzelf als de samenleving ten goede komen.
- Indien nodig deze originele ideeën en projecten verzamelen en referendabel maken en voorleggen aan andere burgers. Inhoudelijk begeleiden van burgerinitiatieven en referendacomite's.
- Opleiden van procesbegeleiders die deze visieontwikkeling en besluitvormingsprocessen kunnen gaan begeleiden.
- Draagvlak ontwikkelen voor projecten en initiatieven.
- Begeleiden van bewonersgroepen en initiatieven voor het bouwen en/of herstructureren van wijken, dorpen en nieuwe leefgebieden.
- Reïntegratie en sociale-activatie activiteiten voor mensen met een persoonsgebonden budget. Visieontwikkeling als instrument om op een eigen gekozen wijze weer te kunnen participeren.
- Nieuwe producten en diensten ontwikkelen en zelf of met organisaties uitvoeren.
- Bedrijven faciliteren met innovatie door middel van visieontwikkeling en uitwisseling van ideeën.
- Fondswerving om geïnspireerde ideeën te kunnen realiseren.
- Adviseren van politici, bestuurders en ambtenaren over participatie en communicatie van en met burgers.
- Zoeken van en experimenteren met nieuwe vormen van besluitvorming en samenwerking.

### **Middelen**

- Procesbegeleiding (eerst een proces dan pas een structuur of vorm),
- Evenwichtige bewustwording en ontwikkeling door Visieontwikkeling,
- Debat en dialoog,
- Praktische innovatiesessies,
- Virtual Reality Programma's,
- Excursies en Reizen (virtueel en fysiek)

- Creatieve expressie vanuit intuïtie,
- Mentale expressie,
- Ontspanning,
- Derde Generatie Internet,
- Ambachten,
- Onderzoek en Advies.

## **Procesbegeleiders**

In de Visiecentra zijn procesbegeleiders actief die het ontwikkelen van visie kunnen begeleiden. Wij begeleiden zonder in te vullen wat iedereen moet denken of invloed uit te oefenen op de ontstane visie. We kunnen je begeleiden in het verbinden van je visie met anderen en met het uitvoeren van eventuele projecten die uit de visie ontstaan zijn. Maar iedereen kan anderen begeleiden. Wij zorgen gewoon dat de basisvoorwaarden aanwezig zijn en stimuleren activiteiten indien nodig.

### ***Het ontwikkelen van visie en het kunnen vormgeven van deze visie werkt bevrijdend.***

Visieontwikkeling en besluitvorming hebben pas werkelijk zin wanneer de inzichten hieruit ook op diepere niveaus ervaren en gedragen worden. Mogelijke tegenstellingen tussen wensen en daden komen aan de orde en kunnen meer door de mensen zelf met elkaar verbonden worden. Hiervoor is het noodzakelijk dat er iemand bemiddelt en laat zien dat tegenstellingen elkaar op een dieper niveau vaak aanvullen. Individuele bewustwording en maatschappelijk ontwikkeling zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Deze vragen komen aan de orde;

1. Wat wil je werkelijk in je leven doen en bereiken?
  - ❖ Erkennen van behoeften en verlangens.
  - ❖ Accepteren en integreren en loslaten van belemmeringen.
2. In wat voor een soort maatschappij wil je leven?
3. Welke kwaliteiten, belemmeringen en betrokkenheid heeft je leven tot nu toe opgeleverd?
4. Hoe wil en kan je van hieruit je eigen leven en de maatschappij gaan vormgeven in de richting die je wil?
5. Hoe kan ik deze ideeën in de praktijk brengen en zijn er mensen waarmee ik dit samen kan doen?

Het gaat erom dat je voor jezelf kunt zorgen en tegelijkertijd oog kan hebben voor de behoeften van anderen. Ieder mens heeft NU een keuze. Als je wilt kun je je leven veranderen en je lot beïnvloeden door inzicht te krijgen in je emotionele patroon van gedachten en gevoelens en deze eventueel zelf veranderen. De sleutels tot het veranderen van je toekomst komen voort uit je eigen innerlijke keuzes. Wat is er belangrijk bij het ontwikkelen van een persoonlijke visie?

- ❖ Herken en erken wie je werkelijk bent.
- ❖ Neem jezelf serieus.
- ❖ Wees je bewust dat je altijd een keuze hebt.
- ❖ Je beschikt over het vermogen om deze keuzes uit te voeren.
- ❖ Dat andere mensen je niet kunnen vertellen welke keuze je moet maken.
- ❖ Dat je je niet hoeft aan te passen aan een mening of visie van een ander, maar kunt zien hoe je elkaar aanvult.

- ❖ Je hoeft jezelf dan niet te verliezen en kunt vanuit eigen identiteit naast elkaar met andere mensen samenleven vanuit mededogen en acceptatie.

## **Hoe willen wij dit realiseren?**

Wij streven ernaar snel kleinere visiecentra op te zetten in het land. Gewoon klein beginnen en het dan langzaam uitbreiden. Hier gaat het nu om kleinere visiecentra die in steden makkelijk voor iedereen toegankelijk en bereikbaar zijn. We willen graag indien mogelijk aansluiten bij reeds bestaande centra waar dit facet van visieontwikkeling ingevoegd kan worden, anders zetten we nieuwe centra op. Ook kunnen de activiteiten wellicht in Buurtcentra plaatsvinden. Visiecentra kunnen samensmelten met gezondheidscentra en/of innovatiecentra.

We zoeken in alle plaatsen, steden en dorpen mensen die een centrum willen opzetten of binnen een bestaand centrum, de mogelijkheid van visieontwikkeling willen integreren. Er zal een landelijke stichting worden opgericht zodat alle visiecentra en het concept een juridische dekking hebben en de bedrijfsvoering en doelstellingen kunnen worden bewaakt.

Ieder persoon die zich aanmeldt en actief wil zijn als procesbegeleider en/of als initiatiefnemer van een centrum krijgt een training in procesbegeleiding. Wellicht werk je als welzijnswerker, mediator of werk je in een communicatief of adviserend beroep en wil je je werk vernieuwen. Dan kun je ook reageren. Het is in ieder geval belangrijk zo objectief mogelijk te zijn en onbevooroordeeld. Ieder persoon en ieder centrum zal (in eerste instantie) moeten bestaan vanuit eigen financiële middelen en in het begin liever niet afhankelijk dienen te zijn van subsidie waarin de subsidiegever invloed verlangt over hoe of wat er voor een visie ontwikkelt wordt. Er staan een aantal activiteiten in onder het kopje (wat voor andere activiteiten kunnen de visiecentra ondernemen om burgers te begeleiden), waarmee geld verdiend kan worden (naast de eigen activiteiten) zodat de visieontwikkeling met een kleine eigen bijdrage bekostigd kan worden.

## **Conclusie**

Het bij elkaar komen op het dorpsplein of in het café krijgt door dit voorstel een nieuwe dimensie en wordt aangepast aan deze tijd. Naarmate de visiecentra beter gaan functioneren zal het proces van visieontwikkeling en besluitvorming door de ervaring en naar behoefte kunnen worden aangepast. Maar als we niet beginnen, kunnen we er ook niet van leren en bestaat het gevaar dat we stil blijven staan in democratisch Nederland.

Dit systeem komt tegemoet aan politici die denken dat burgers moeilijk complexe besluiten kunnen nemen. Dit proces bevordert transparantie, informatieoverdracht, inhoudelijke vorming voor iedereen en een directere relatie tussen de kiezer en de gekozenen. Men hoeft niet meer hun beleid te verkopen, het functioneren wordt makkelijker.

Dit systeem komt tegemoet aan burgers die meer invloed en beslissingsrecht wensen. Ze kunnen meepraten, meedenken, beïnvloeden, zich persoonlijk ontwikkelen, mensen leren kennen, vertrouwen opbouwen, en hun visie en mening terugvinden in het beleid, die ze zelf mede hebben ontwikkelt.

Elbert Westerbeek-Zwahlen, 20 januari 2005.